

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ, КНИЖЕВНИ
И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC, LITERARY
AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 2, NO 4, STIP, MACEDONIA, 2017

ГОД. II, БР. 4
ШТИП, 2017

VOL. II, NO 4
STIP, 2017

ПАЛИМПСЕСТ

**Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања**

PALIMPSEST

**International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research**

**Год. II, Бр. 4
Штип, 2017**

**Vol. II, No 4
Stip, 2017**

PALMK, VOL 2, NO 4, STIP, MACEDONIA, 2017

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип,
Република Македонија

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, Република Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калоѓера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Гурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip,
Republic of Macedonia

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, United States of America
Tole Belcev, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delcev University, Republic of Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University "St. Kliment Ohridski", Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercrey, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Даница Гавриловска–Атанасовска (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. фах 201
МК-2000 Штип, Македонија

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Danica Gavrilovska-Atanasovska (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip, Macedonia

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip:
<http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

BIBLIOGRAPHIC INFORMATION

Journal Name	PALIMPSEST International Journal for Linguistic, Literary and Cultural Research
Abbreviation	PALMK
ISSN (print)	2545-398X
ISSN (online)	2545-3998
Knowledge field:	UDC 81
UDC code	UDC 82 UDC 008
Article Format	HTML/ PDF; PRINT/ B5
Article Language	Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish, Italian
Type of Access	Open Access e-journal
Type of Review	Double-blind peer review
Type of Publication	Electronic version and print version
First Published	2016
Publisher	Goce Delcev University, Faculty of Philology, Stip, Republic of Macedonia
Frequency of Publication	Twice a year
Subject Category	Language and Linguistics, Literature and Literary Theory, Education, Cultural Studies
Chief Editor	Ranko Mladenoski
Country of Origin	Republic of Macedonia
Online Address	http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL
E-mail	palimpsest@ugd.edu.mk Academia edu https://www.ugd.academia.edu/ PALIMPSESTПАЛИМПСЕСТ
	Research Gate https://www.researchgate.net/profile/Palimpsest_Palimpsest2
Profiles	Facebook Palimpsest / Палимпсест
	Twitter https://twitter.com/palimpsest22
	SCRIBD https://www.scribd.com/user/359191573/Palimpsest-Палимпсест

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

11 ПРЕДГОВОР

Нина Даскаловска, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Nina Daskalovska, editor of Palimpsest

ЈАЗИК / LANGUAGE

15 Svetlana Jakimovska

ANALYSE COMPARATIVE DE L'ÉTYMOLOGIE DES TERMES
ORTHODOXES MACÉDONIENS ET FRANÇAIS

Svetlana Jakimovska

COMPARATIVE ANALYSIS OF FRENCH AND MACEDONIAN ORTHODOX
TERMS ETYMOLOGY

25 Семина Бекир

ТУРЦИЗМИТЕ ВО ПОЕЗИЈАТА НА РИСТО ЛАЗАРОВ ОД 1972 ДО 1990
ГОДИНА

Semina Bekir

TURCISMS IN THE POETRY OF RISTO LAZAROV FROM 1972 TO 1990

35 Marco Mazzoleni

“ORMAI CADEVA” = ‘STAVA (QUASI) PER CADERE’

Marco Mazzoleni

“ORMAI CADEVA” = ‘HE NEARLY / ALMOST FELL (OVER)’

КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE

47 Konan Koffi Syntor

UN REGARD SUR LE CONTRAT DE LECTURE DE *EL AMANTE BILINGÜE*
DE JUAN MARSÉ

Konan Koffi Syntor

A LOOK AT THE READING CONTRACT IN *EL AMANTE BILINGÜE* BY
JUAN MARSÉ

57 Марија Леонтиќ

ОРИГИНАЛНАТА И ПРЕПЕАНАТА ПОЕЗИЈА ЗА ДЕЦА КАКО
УМЕТНИЧКИ ДИЈАЛОГ МЕЃУ КУЛТУРИТЕ

Marija Leontik

ORIGINAL AND VERSIFIED POETRY FOR CHILDREN AS AN ARTISTIC
DIALOGUE BETWEEN CULTURES

65 Славчо Ковилоски

КОРЕСПОНДЕНЦИЈАТА (ЕПИСТОЛАРИЈАТА) НА МАКЕДОНСКИТЕ
ЖЕНИ ВО XIX ВЕК

Slavcho Koviloski

CORRESPONDENCE OF MACEDONIAN WOMEN IN THE XIX CENTURY

- 75 Ранко Младеноски, Данче Стефановска**
 МУЛТИПЛИКАЦИЈА НА ЛИКОВИ-ДУБЛЕТИ ВО РОМАНОТ „ТУНЕЛ“
 ОД ПЕТРЕ М. АНДРЕЕВСКИ
Ranko Mladenoski, Danche Stefanovska
 MULTIPLICATION OF CHARACTERS–DUPLETS IN PETRE M.
 ANDREEVSKI’S NOVEL “TUNNEL”
- 85 Ivona Stoyanovska**
 BAHRI DİVANI ÖZELLİKLERİ
Ivona Stoyanovska
 BAHRI AND HIS DIVAN
- 93 Gabriele Ottaviani**
 HORCYNUS ORCA: IL NUTRIMENTO DEL VIAGGIO, LA SEDUZIONE
 DELLA MORTE, L’INVENZIONE DEL LINGUAGGIO PER ESPRIMERE IL
 SENSO PIÙ VERO DELLE COSE
Gabriele Ottaviani
 HORCYNYS ORCA: THE NOURISHMENT OF TRAVEL, THE ALLUREMENT
 OF DEATH, THE INVENTION OF LANGUAGE TO EXPRESS THE MOST
 AUTHENTIC FEELING OF THINGS
- 101 Lorena Lazarić**
 PROFILO CRITICO DI MAIER SU SVEVO
Lorena Lazarić
 MAIER’S CRITICAL PROFILE OF SVEVO
- 111 Ana Stefanovska**
 LO SPAZIO DELLA TRASGRESSIONE IN “L’AGNESE VA A MORIRE”
Ana Stefanovska
 SPACES OF TRANSGRESSION IN “L’AGNESE VA A MORIRE”
- КУЛТУРА / CULTURE**
- 125 Agnieszka Józwiak**
 „SCHLESISCHE VOLKSBLÄTTER“. ZUR GESCHICHTE DER ZEITSCHRIFT
Agnieszka Józwiak
 „SCHLESISCHE VOLKSBÄTTER“. TO THE HISTORY OF THE JOURNAL
- 137 Стојанче Костов**
 ТИПОВИ НА ОРА ВО ИСТОЧНОТО ИГРООРНО ПОДРАЧЈЕ НА
 МАКЕДОНИЈА
Stojanche Kostov
 TYPES OF DANCES IN THE EASTERN DANCING AREA OF MACEDONIA

- 143 Oliver Herbst**
KEIN LEBEN OHNE KLAVIER. DER PIANIST, KOMPONIST UND
KLAVIERPÄDAGOGE PETER FEUCHTWANGER UND DIE STADT SEINER
VORFAHREN
Oliver Herbst
NO LIFE WITHOUT PIANO. THE PIANIST, COMPOSER AND PIANO
PEDAGOGUE PETER FEUCHTWANGER AND THE TOWN OF HIS
ANCESTORS

- 151 Петар Намичев, Екатерина Намичева**
ПРОСТОРНО ОБЛИКУВАЊЕ НА ОДАЈАТА ОД ТРАДИЦИОНАЛНАТА
ГРАДСКА КУЌА ВО ШТИП ОД 19 ВЕК
Petar Namicev, Ekaterina Namiceva
SHAPING OF THE CHAMBER IN THE TRADITIONAL HOUSE OF SH TIP
19TH CENTURY

- 167 Giovanni Gualdani, Nicoletta Lepri**
NEL NOME DI MICHELANGELO: VITE E OPERE DI MICHELANGELO
BUONARROTI E MICHELANGELO MERISI
Giovanni Gualdani, Nicoletta Lepri
IN THE NAME OF MICHELANGELO: LIVES AND WORKS OF
MICHELANGELO BUONAROTTI AND MICHELANGELO MERISI

МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY

- 181 Виолета Димова, Лилјана Јовановска**
РЕЦЕПЦИЈАТА И ЕСТЕТИКАТА НА КОМУНИКАЦИЈА ВО НАСТАВАТА
ПО МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК И ЛИТЕРАТУРА
Violeta Dimova, Liljana Jovanovska
RECEPTION AND AESTHETICS OF COMMUNICATION IN TEACHING
MACEDONIAN LANGUAGE AND LITERATURE

- 189 Marija Kusevska**
THE ROLE OF EXPLICIT INSTRUCTION IN INTERLANGUAGE
PRAGMATIC DEVELOPMENT

- 199 Виолета Јанушева**
ИЗБОР И ФОРМУЛАЦИЈА НА ТЕМАТА ВО ПЕТПАРАГРАФСКИОТ ЕСЕЈ
И КВАЛИТЕТОТ НА ПИСМЕНОТО ИЗРАЗУВАЊЕ НА СТУДЕНТИТЕ ВО
РМ
Violeta Janusheva
CHOICE AND FORMULATION OF THE TOPIC IN THE FIVE-PARAGRAPH
ESSAY AND QUALITY OF THE STUDENTS' WRITTEN EXPRESSION IN
RM

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 213** **Кристина Е. Крамер**
„ЗБОРУВАТЕ ЛИ МАКЕДОНСКИ?“ ОД АВТОРИТЕ МАРИЈА КУСЕВСКА
И ЛИЛЈАНА МИТКОВСКА
Christina E. Kramer
„ЗБОРУВАТЕ ЛИ МАКЕДОНСКИ? DO YOU SPEAK MACEDONIAN?“ BY
MARIJA KUSEVSKA AND LILJANA MITKOVSKA
- 217** **Марија Гркова**
ПРВИОТ РЕЧНИК НА СИНОНИМИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК
Marija Grkova
FIRST DICTIONARY OF SYNONYMS IN MACEDONIAN LANGUAGE

ДОДАТОК / APPENDIX

- 223** ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

ПРЕДГОВОР

Почитувани колешки и колеги,

Големо задоволство ми е да го претставам четвртиот број на меѓународното списание за лингвистички, книжевни и културолошки истражувања „Палимпсест“ кое беше креирано за да обезбеди место за колегите од Универзитетот „Гоце Делчев“, Штип, и други универзитети во Македонија и пошироко да ги публикуваат резултатите од својата научна работа во областа на лингвистиката, книжевноста, методиката и културологијата. Иако ова е само втора година од постоењето на списанието, тоа успеа да го привлече вниманието на многу автори и читатели од целиот свет.

„Палимпсест“ е вистинско меѓународно списание од најмалку три причини. Прво, се прифаќаат трудови на седум јазици: македонски, англиски, италијански, француски, германски, руски и турски. Второ, Уредувачкиот одбор е составен од 30 уредници, сите универзитетски професори, од 17 земји не само од Европа туку и од други делови на светот. Трето, трите претходни броеви на „Палимпсест“ содржат трудови од автори од многу различни земји кои придонесуваат за разноликоста на истражувањата, теоретските перспективи и гледиштата. Овој број го следи истиот тренд, бидејќи содржи 21 труд од автори од Македонија (Светлана Јакимовска, Семина Бекир, Марија Леонтиќ, Славчо Ковилоски, Ранко Младеноски, Данче Стефановска, Ивона Стојановска, Стојанче Костов, Петар Намичев, Екатерина Намичева, Виолета Димова, Лилјана Јовановска, Марија Кусевска, Виолета Јанушева, Марија Гркова), Италија (Марко Мазолени, Габриеле Отовиани, Ана Стефановска, Џовани Гвалдани, Николета Лепри), Хрватска (Лорена Лазариќ), Полска (Агнешка Јужвјак), Германија (Оливер Хербст), Канада (Кристина Е. Крамер) и Брегот на Слоновата Коска (Конан Кофи Синтор). Ова богатство од научни трудови секако придонесува за развивање и проширување на емпириското и теоретското знаење во четирите области – лингвистика, литература, културологија и методика.

Би сакала да ја изразам мојата искрена благодарност за придонесот од авторите на трудовите вклучени во овој број на „Палимпсест“. Четвртиот број, како и претходните три броја, не оставаат сомнеж дека „Палимпсест“ ќе продолжи да им нуди на своите читатели интересни и привлечни трудови и дека ќе привлекува сè повеќе и повеќе истакнати автори кои ќе придонесуваат за квалитетот на ова списание.

Нина Даскаловска, уредник на „Палимпсест“

FOREWORD

Dear colleagues,

It is my great pleasure to present the fourth issue of the international journal for linguistic, literary and cultural research *Palimpsest* which was created with the aim of providing a venue for our colleagues from Goce Delcev University and other universities in Macedonia and abroad to publish their work in the area of linguistics, literary science, teaching methodology and culturology. Although the journal is only in the second year of its existence, it has already attracted the attention of many authors and readers from all over the world.

Palimpsest is a truly international journal for at least three reasons. First, it accepts papers in seven languages: Macedonian, English, Italian, French, German, Russian and Turkish. Second, the Editorial Board is composed of 30 editors who are all university professors from 17 countries not only from Europe, but also from other regions of the world. Third, the three previous issues of *Palimpsest* contain papers from authors from many different countries which contribute to the diversity of research studies, theoretical perspectives and viewpoints. The present issue follows the same fashion as it contains 21 papers from authors from Macedonia (Svetlana Jakimovska, Semina Bekir, Marija Leontik, Slavcho Koviloski, Ranko Mladenovski, Danche Stefanovska, Ivona Stoyanovska, Stojanche Kostov, Petar Namicev, Ekaterina Namiceva, Violeta Dimova, Liljana Jovanovska, Marija Kusevska, Violeta Janusheva, Marija Grkova), Italy (Marco Mazzoleni, Gabriele Ottoviani, Ana Stefanovska, Giovanni Gualdani, Nicoletta Lepri), Croatia (Lorena Lazarić), Poland (Agnieszka Józwiak), Germany (Oliver Herbst), Canada (Christina E. Kramer) and the Ivory Coast (Konan Koffi Syntor). This wealth of scientific papers certainly contributes to developing and broadening the empirical and theoretical knowledge in the four areas - linguistics, literature, culturology and teaching methodology.

I would like to express my sincere appreciation of the contributions made by the authors of the papers included in this issue of *Palimpsest*. The fourth issue, like the previous three issues, leaves little doubt that *Palimpsest* will continue to offer its readers interesting and engaging papers and that it will attract more and more prominent authors that will contribute to the quality of the journal.

Nina Daskalovska, editor of Palimpsest

BAHRİ DİVANI ÖZELLİKLERİ

İvona Stoyanovska
Makedonya Cumhuriyeti
ivonce_iva@yahoo.com

Özet: 19. yüzyıl divan şairi olan Bahri, şiirlerinde sıklıkla ayet ve hadislerden iktibas yapmıştır. Bu da onun iyi bir eğitim aldığı, Arap ve Fars diline vakıf olduğunu göstermektedir. Kendisi Halvetiliğin Şabaniye koluna mensup bir tarikat ehlidir. Bu da Bahri'nin İslami ilimleri iyi bilmesinin yanında bir derviş olarak yaşadığını da göstermektedir. Bahri divan edebiyatı geleneğini devam ettirmiş ve Kur'an-ı Kerim ve Hadis gibi kutsal kaynakları temel almış; aşk, sevgili, din, dua, iman, tevhid, ahiret hayatı ile ilgili şiirler, kader, ölüm, tasavvuf gibi konuları işlemiştir. Bu çalışmada, Eski Türk Edebiyatı şairlerinden Bahreddin'in ve Divan'ının tanıtılması ve klasik Türk edebiyatındaki yerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Bahri, Halveti, Ayet, Hadis, Eski Türk Şiiri.*

1. Giriş

Bahri, Klasik Türk edebiyatı ve Türk kültürü için önemli bir kaynaktır. Klasik Türk Edebiyatı, asırlar boyunca birçok önemli şair yetiştirmiştir ve dünya çapında kıymeti olan birçok eser vermiştir.

19. yüzyılda Türk Edebiyatında divan şiiri geleneği hâlâ varlığını devam ettirmektedir. Divanını İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde Yüksek lisans tezi olarak hazırladığımız şair Bahri, divan şiiri geleneğinin son asır temsilcilerinden birisidir. Şair Bahri bu divanında Eski divan edebiyatı geleneğini devam ettirmiş ve Kur'an-ı Kerim ve Hadis gibi kutsal kaynakları temel alıp aşk, sevgili, din, kader, ölüm, tasavvuf gibi konuları işlemiştir.

Bahri, divan edebiyatının nazım şekillerini kullanmıştır. Divanında gazel ve murabba gibi nazım şekilleri vardır. Şair divan tertibinde de Klasik Türk Edebiyatının geleneğine sadık kalmıştır.

2. Bahri Divan'ının Özellikleri

a. Divandaki Şiir Sayısı

Bahri Divanında toplam 294 şiir yer almaktadır.

b. Divanda Kullanılan Vezinler

Bahr'nin vezin ve kafiye konusunda çok başarılı olduğu söylenemez. Zaman zaman eksik tef'ilelere rastlanan şiirlerinin yanında imale ve zihafklar dikkat çekmektedir. Kafiye konusunda özellikle bazı şiirlerde son derece rahat

davranmıştır. Divanda en çok kullanılan iki vezin *Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün, Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün*'dür.

c. Divan'nın Nüshaları

Bu tez tek nüshası Makedonya Üsküp Az. "Kliment Ohridski" kütüphanesinde bulunan Bahri Divanı'nın transkripsiyonlu metninden oluşmaktadır. Bahri Divanı, kütüphanede **MST II/292** katalog numarası ile kayıtlıdır. Tezimizde bu nüshayı kullandık. Tezin arka sayfasına birkaç sayfasını eklediğimiz bu nüshanın özelliklerini şöylece belirtebiliriz: Defter şeklinde olan bu nüshanın cildi bir hayli yıpranmıştır. Sayfaların bazıları acemice karalanmıştır. Toplam 136 sayfadan oluşmaktadır ve her sayfa numaralanmıştır. Bazı sayfalar boş bırakılmıştır. Birkaç sayfada başka bir hatla ve kurşun kalemle yazılmış şiirler mevcuttur. Bu şiirler büyük ölçüde silinmiş olduğu için metnin içine dâhil edilmemiştir. Makedonya Kütüphanelerinde Türkçe Yazma Eserler Kataloğu isimli eserde Bahri Divanı, şöyle tanıtılmaktadır:

'Kitap adı: Divan-ı-Bahri. Yazarı: Bahri

Başı:

Ĥâmdulillah besmeleyle bed' olundu ibtidâ

NoĤta- i bâdan zühür itdi kitâb-ı Kibriyâ (1/1)

Sonu:

Yazdı bu şârîhi Bahreddin gülâm-ı Ĥalveti(294/5)'

Tarihi: 1247, yaprak sayısı 68+5, 230x 155-175x110mm. ölçülerinde, satır sayısı 19-21 (değişken), rika yazı, sırtı ve kenarları deri, ebrulu karton ciltlidir. Genel notlar: Son zamanlarda yazılmış klasik bir divanı tertibidir. Yazı alanı mor mürekkeple çerçevelenmiş, şiir ayrımlarında da çerçeve vardır. Mısralar da bölümlüdür. Aralarda boş yapraklar vardı.

Kamil Ali Gıynaş, 'Bir Hz. Hüseyin Aşığı: Son Asrın Meçhul Şairlerinden Bahreddin ve Divanındaki Kerbela Mersiyeleri' başlıklı makalesinde Bahri Divanı'nın bir nüshasının Mehmet Fatih Köksal'ın şahsî kütüphanesinde bulunduğunu bildirmektedir. Kendisine bu nüshadan faydalanmak istediğimizi elektronik ortamda bildirdik. Fakat yurt dışında görevli olduğunu ve daha sonra divanı kendisinin hazırlamak istediğini belirtti. Bu sebeple bu nüshadan istifade etmek mümkün olmadı.

Bunlardan başka Ali Emri Kütüphanesi Manzum 608 numarada kayıtlı yazma eserde Bahri isimli bir şaire ait gazeller bulunmaktadır. Fakat bu şiirler bizim divanını hazırladığımız şaire ait değildir.

3. Bahri Divanı'nda Bazı Ayetler

3. Fatiha Sûresi: Fatiha Suresi Kur'an'daki ilk suredir. Toplam 7 ayettir. Kaynaklarda verilen bilgilere göre, Mekke döneminde 5. sure olarak indiği kabul edilir. Kur'anın ilk suresi olduğu için "başlangıç" anlamına gelen "Fâtiha" adını almıştır. Fatiha Suresi ayrıca ilk ayetinin başlangıcına binaen Elham olarak da

anılır. Sürenin ayrıca, “Ümmü’l-Kitab” “Seba’l-Mesânî”, “el-Esâs”, “el-Vâfiye”, “el-Kâfiye”, “el-Kenz”, “eş-Şifâ”, “eş-Şükr” ve “es-Salât” gibi adları da vardır.

Vechine yazmasın “**Fâtiâ suresi**”

Yıktı ‘aşkıñ şehir-i dili hód-be-hód (36/4)

Şair burada sevgilinin yüzünde Fatiha suresi yazılmış olduğunu ve gönül şehrinin baştan başa aşkın yıktığını söylemektedir.

Aşağıdaki beyitte de Süleyman Çelebi’nin Mevlidindeki söyleyişi hatırlatan Fatiha isteği şöyle geçmektedir:

Bahriyâ bu hâli ‘arza yok mecâl

Fâtiâ virsün bu beyti okuyan (202/5)

2-4 Ayeti “İhdinâs sırâtel mustakîm(mustakîme) sırâtallezîne en’amte aleyhim gayril magdûbi aleyhim ve lâd dâllîn(dâllîne).”

“Hamd, Âlemlerin Rabbi, Rahmân, Rahîm, hesap ve ceza gününün ahiret gününün maliki Allah’a mahsustur.”

Bu ayet aşağıdaki beyitte şöyle geçmektedir:

Vücüduñ maḥv idüp “**maliki yevmid- dîn**” de şâh olduk

Mekânîñ lâ-mekândır hep seniñ mülkün durur imkân (200/4)

“**Şırâtel-tezine en’amte**” bahrine talup olur

Cemalin cennet-i irfânda her demde kılır seyrân (200/8)

5. Ayeti “İyyake na‘budu ve iyyake nestain” (Allahım!) Yalnız sana ibadet ederiz ve yalnız senden yardım isteriz.

Bu ayet aşağıdaki beyitlerde şöyle geçmektedir:

Efendim saña kulluk itmeye kâdir degil bir ferd

Hemân sensin saña “**iyyake na‘budu**”dur yok durur gümân (200/5)

Şıgındım bâbîña “**iyyake nesta‘in**” sultânım

6-7 Ayeti “ İhdinâs sırâtel mustakîm(mustakîme). Sırâtallezîne en’amte aleyhim gayril magdûbi aleyhim ve lâd dâllîn(dâllîne). ”

“Bizi doğru yola, kendilerine nimet verdiklerinin yoluna ilet; gazaba uğrayanlarınkine ve sapıklarınkine değil. ”

Bu ayet aşağıdaki beyitlerde şöyle geçmektedir:

Efendim kıl hidâyet rûy-i siyâhla bâbîña geldim

‘Uyûbım setr idüp kılma “**veleddâlîne**” ser-gerdân (200/11)

21. Enbiyâ Sûresi: Mekke döneminde nâzil olmuştur. 112 âyettir. 44. âyet için “Medeni” diyenler vardır. Enbiyâ, “peygamberler” demektir. Peygamberlerden bahsettiği için bu adı almıştır.

Enbiyâ Sûresi : 107. Ayetdeki “rahmeten lil âlemîn” ifadesi Bahri divanda bir beyitte geçmektedir. Mesela:

107. Ayeti “Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn.”
“(Ey Muhammed!) Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.”

Bu ayet aşağıdaki bir beyitte şöyle geçmektedir:

Luţfuñla muhtaclarız ya “**rahmeten lil âlemîn**”
Enbiyâ vü evliyânîñ olduğun için serveri (258/4)

3. Rahman Sûresi Mekke'de inmiştir. 78 âyettir. İlk kelime olan "er-rahmân" sûreye ad olmuştur. Bu sûrede Allah'ın nimetleri sayılır. Bunlar sayılırken bütün şuurlu varlıklara hitaben "O halde Rabbinizin nimetlerinden hangisini yalanlıyorsunuz?" anlamına gelen ayet sık sık tekrar edilir. Mekke'de inmiştir: 96 âyettir. Adını ilk âyetinde geçen ve kıyamet olayını ifade eden "vâkıa" kelimesinden almıştır.

Bütün varlıkların fani yalnız Allah teâlâ'nın baki olduğunu anlatan Rahman sûresi 26-27 Ayetlerdeki fan ve yebka ifadeleri Bahri divanda bir kaç kere geçmektedir. Mesela:

Žuhûr idüp “ve **yebkâ**” dan şifât-ı Hâkla büründüm
Bu şûret ile göründü beni fehm itmedi a‘mâ (12/2)
Kıl ‘atâ sırr ü “**yebka**” dan beķâyı lâ-yezâl
Kendi varlığıñ bu cism ü cânım içre kıl nifâz (42/4)
26 Ayeti “Kullu men aleyhâ fân (fânin)”

“Yer üzerinde bulunan her canlı yok olacak” Bu ayet beyitte şöyle geçmektedir:

Çâldı şabliñ “**küllü men ‘aleyhâ fân**” sırrı bugün
Ref’ olup hep mümkinât oldı serâb-ender-serâb (22/2)
Anâ diyen aşlıñ durur fer‘-i vücûdun žıllıdır
Ženb-i vücûdun “**küllü fân**” eyle de gör sende ne var (73/4)
“**Küllü men‘aleyha fân**” da‘vetsisidir anlarıñ
Bu rumûzla cân virüp cân alur Şa‘bâniler (76/4)

48. Fetih Sûresi, hicretin altıncı yılında Hudeybiye andlaşması dönüşünde Mekke ile Medîne arasında nâzil oldu (indi). Yirmi dokuz âyet-i kerîmedir. İslâmiyet'in yakında elde edeceği fethi, başarı ve zaferi müjdelediğinden Sûret-ül-Fetih denilmiştir. Sûrede; Peygamber efendimiz ve mü'minler için verilen ve verilecek olan nimetler, münâfikların ve müşriklerin uğrayacağı azâb hatırlatılmakta ve cihâddan geri kalanlar ve daha başka konular anlatılmaktadır. Aşadaki şiirdeki şair Fetih suresinin bir ayetini iktibas yapmıştır:

Muṣṭafā ü Murtaẓā verdi ŧecāat rāyetiñ
 Oḳuyup “**naṣrun minallāhi ve fetḥün**” āyetiñ
 ‘İlim esrār-ı Ĥudā olsun diyüben da‘vetiñ
 Ŗardılar Baḥreddīn’iñ başına dehrīñ āfetiñ
 Cedd-i ā‘lāmdır biḥamdillāh benim Āl-i‘ Abā
 Dāḥil-i vaḥdet serā oldum olup maḥẓ-ı rızā (14/5)
 Ayeti “İnnā fetahnā leke fethan mubīnā(mubīnen).”
 “Ŗüpheşiz biz sana apaçık bir fetih verdik. ”

Bu ayet aṣağıdaki beyitlerde ŧöyle geçmektedir:

Ŗu‘urum kendi elimden aldı ‘aklım ḥubb-ı Beytullah
 Bu göñlüm ḥayrete ŧaldı tecelli-i Rasūlullah
 Vücūdum yaḳtı sırr-ı nā pāy efendim ‘aşḳ-ı ŧevḳullah
 Mürüvvet ma‘deni olduḡuna yoḳ ŧübhemiz vallah
 Ŗarıldım bābīña luḳf eyle ŧāḥım ḥasbetenlillah
 Bi- gaḳḳ-ı sūre-i “**inna feteḥnā**” bā-yı bismillah (242/1)
 ‘Acāib derde dūŖ oldum ḳalem ‘āciz beyānından
 Derūnum sırrı fāŖ oldu revān eŖkim ‘iyanından
 Olamam tahliye fūrḳatla hicrānīñ zamānından
 Mürüvvet bābı fetḥ olmazsa luḳf-ı ‘ālīŧānından
 Ŗarıldım bābīña luḳf eyle ŧāḥım ḥasbetenlillah
 Bi- gaḳḳ-ı sūre-i “**inna feteḥnā**” bā-yı bismillah (242/3)

Bugün “**innā fetaḥnā**” sūresi ile fetḥ-i bāb itdi
 Bürüdi mülk-i nāsātada cemāliñ māḥṭāb itdi (272/1)

93. Duhā Sūresi: Mekke döneminde nāzil olmuştur. 11 āyettir. Duhā, “kuşluk vakti” demektir. Adını ilk āyetindeki aynı kelimedenden almıştır.

1-2. Ayeti “Ved duhā. Vel leyli izā secā.” “Kuşluk vaktine andolsun. Karanlığı çöktüḡü vakit gecelere andolsun ki.” Bu ayet aṣağıdaki beyitlerde ŧöyle geçmektedir:

Ŗācı “**velleyl vedduha**”
 Yüzü aniñ bedr-i dūcā
 Yüzi oldu nūru’l verā
 İsmidir Aḥmed Muṣṭafa
 Yazdı levḥa küllüñ ḳudret
 Merḥabā ŧāḥib-i ḥikmet
 Açıldı ŧems vechesi ḥoŖ bugün eshār-ı maŧrıḳdan
 Oḳudu “**vedduha**” güsnüñ veli zülfüñ hicāb itdi (272/2)

112. İhlas Sūresi, Mekke döneminde nāzil olmuştur. Dört ayetten oluŧan. İhlas Sūresi’nde İslam dīninin tevḥid (Allahū teālāyı bir bilme) inancı özlü ve en anlamlı ŧeklinde ifade edilmiştir.

4. Ayeti ” Ve Lem Yekun Lehu kufuven ehad (ehadun)” “Hiçbir şey O’na denk ve benzer değildir.”

Bu beyitte şair varlığını yok ettiğini ve Allah teâlâ’nın varlığında kendisini mahv ettiğini söyler:

Varlığım mahv eyleyüp kaldım hemân “**küfüven ehad**“ (37/3)
Bu Bahreddin-gedâ “**küfüven ahad**“ sırrında kâ’imdir
Velâkiñ ‘âlem-i nâsütta ben şâkir “ev ednâ“ yım (170/5)

4. Sonuç

Bahri, divanında vezin olarak en fazla fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilâtün fâ’ilün veznini kullanmıştır. Bu vezni mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün mefâ’ilün, ve müstef’ilün müstef’ilün müstef’ilün müstef’ilün vezinleri takip eder. Bazen mefâ’ilün mefâ’ilün fe’ülün kullanmıştır.

Nazım şekli olarak genellikle gazel tarzına tesaduf edilmektedir. Bununla beraber iki, dört, altı mısralardan oluşan nazım şekilleri de divanda mevcuttur.

Bahri, şiirlerinde sıklıkla ayet ve hadislerden iktibas yapan bir şairdir. Bu da onun iyi bir eğitim aldığını, Arap ve Fars diline vakıf olduğunu göstermektedir. Kendisi Halvetiliğin Şabaniye koluna mensup bir tarikat ehlidir. Bu da Bahri’nin İslami ilimleri iyi bilmesinin yanında bir derviş olarak yaşadığını da göstermektedir. Bahri divan edebiyatı geleneğini devam ettirmiş ve Kur’an-ı Kerim ve Hadis gibi kutsal kaynakları temel almış; aşk, sevgili, din, dua, ibadet, iman, tevhid, ahiret hayatı ile ilgili şiirler, kader, ölüm, tasavvuf gibi konuları işlemiştir. Fatiha Suresi’nin tamamı ile ilgili beyitler ayrıca Bakara, Al-i İmran, Enam, Araf, Tevbe, Hud, Hicr, Enbiya, Nur, Kasas, Ankebut, Yasin, Zümer, Mümin, Şûrâ, Fetih, Necm, Rahman, Sâf, Buruc, Fecr, Duha ve İhlas surelerinden yazımızda bahsi geçen ayetlerle ilgili beyitlere yer vermiştir. Bazı şiirlerinde Hadislere de yer veren Bahri bu beyitlerde genellikle hoşgörü, sevgi, merhamet gibi konuları işlemiş ayrıca Hz Peygamber ve ailesi ile ilgili hadislerden de alıntılar yapmıştır. Şiirlerinde ve özellikle mersiyelerinde Hz Muhammed, Hz Ali ve Âl-i ‘Abâ’ya büyük sevgi beslediği, Kerbelâ vakasına geniş yer ayırdığı görülmektedir. On iki imamın isimlerini saygıyla anıp tek tek sıraladığı şiirleri vardır. Bahri, on iki imama karşı duyduğu bu derin sevgi ve saygının yanında dört halifeye de hürmet beslediğini göstermiş, diğer sahabelerle beraber Hz. Ebu Bekir’in, Hz. Ömer’in ve Hz. Osman’ın isimlerine de daima hürmetle şiirlerinde yer vermiştir.

Kaynakça

- Altuntaş, H. Şahin, M. (2003). Kuran-ı Kerim Meali, Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı.
Bilgin, A. (2000). Ümmî Sinan Divanı İncele-Metin. İstanbul: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları.
Gıynaş A. K. (2013). ‘Bir Hz. Hüseyin Aşığı: Son Asrın Meçhul Şairlerinden Bahreddin ve Divanındaki Kerbelâ Mersiyeleri’, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi S.67, (s. 121-148).
Gıynaş, A.K. Şenödeyici, Ö. (2010). “Teorik Açından Aruz İlmi ve Üç Aruz Risalesi”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Vol. 3, Issue 14 (Güz), (s. 226-240).

- Develliođlu, F. (2010) . Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 1383.
- İz, F. (2000). Eski Türk Edebiyatında Nazım, c. 2. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Kanar, M. (2008). Osmanlı Türkçesi Sözlüğü. İstanbul : Say Yayınları.
- Saraç, M. A. Yekta. (2004). Klasik Edebîyat Bilgisi,-Belegat. İstanbul: Gökkuşbu Yay.
- Şemseddin, Sami. (2002). Kâmûs-ı Türkî. İstanbul : Çağrı Yayınları.
- Timurtaş, Faruk. (1990). Tarih İçinde Türk Edebiyatı, 2. bs. İstanbul: Boğaziçi Yayınevi.
- Türkçe Sözlük (2005). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tuman, Mehmet. Nail. (2001). Tuhfe-i Nâilî (hazırlayan Cemâl Kurnaz-Mustafa Tatcı) Bizim Büro Yayınları.
- Türkçe Yazma Eserler Kataloğu MST II/292.
- Uludağ, Süleyman. (1999). Tasavvuf Terimleri Sözlüğü. İstanbul: Marifet Yayınları.

İvona Stoyanovska
Republic of Macedonia

Bahri and His Divan

Abstract: Bahri is one of the 19th century divan poets. This thesis elaborates on some main points within the framework of the Divan of this poet under the pen name Bahri, whose life is full of scarce or virtually non-existent sources of information. Bahri was a follower of the Khalwati order. The only copy of Bahri's Divan can be found in the National and University Library "St. Clement of Ohrid" in Skopje, Macedonia.

This study sheds light on Bahri's life, literary persona, and his Divan. The aim of this work is to introduce Bahri - one of the Old Turkish literature poets - and his Divan, and moreover, determine their position in the Classical Turkish literature.

Keywords: *Bahri, Khalwati order, Old Turkish literature.*

ГОД. II
БР. 4

ПАЛІМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. II
NO 4

